

COG344 COĞRAFYA TARİHİ VE FELSEFESİ

DOÇ. DR. NURİ YAVAN

ANKARA ÜNİVERSİTESİ, DTCF, COĞRAFYA BÖLÜMÜ

İçerik: Klasik Coğrafya: Erken Modern Dönemde Coğrafya

- ▶ **Rönesans ve coğrafi keşifler döneminde coğrafya (1400-1600)**
  - ▶ 17. yüzyılın başında 3 farklı coğrafya geleneği
- ▶ **Bilimsel Devrimler Döneminde Coğrafya**
  - ▶ Varenius
  - ▶ Newton'ın ve Leibniz'in mekan görüşü
- ▶ **Aydınlanma Çağında coğrafya (1600-1800)**
  - ▶ Kant
- ▶ **Sanayi ve Fransız Devrimi Sırasında Coğrafya (1800-1859)**
- ▶ **Modern Coğrafyanın Kurucu babaları**
  - ▶ Humbold,
  - ▶ Ritter

- ▶ **Klasik Coğrafya (Erken Modern) Dönemi (1650 - 1859):**
- ▶ Her ne kadar bazı coğrafyacılar modern coğrafyanın orijininin Avrupalıların karanlık dönem olarak niteledikleri, coğrafi düşüncenin durakladığı, hatta gerilediği Ortaçağ'ın bitimiyle (yaklaşık 1500'lü yıllarda) başlayan Rönesans'a ve coğrafi keşiflere kadar geri götürülebileceğini söylese de, çoğu coğrafyacının ve benim de genel kabulüm Klasik Coğrafya Dönemi'nin esas olarak 1650'lerde Varenius ile başlayıp, 1859'da Humboldt ve Ritter'in ölümü ile sona erdiği yönündedir.
- ▶ Erken Modern Dönem olarak da ifade edebileceğimiz Klasik dönem yaklaşık üç asırlık bir zaman dilimini kapsamaktadır. Klasik dönemde coğrafya bilimine ve coğrafi düşüncenin gelişimine en büyük katkı, hepsi Alman olan Varenius, Kant, Humboldt ve Ritter'den gelmiştir.
- ▶ Klasik coğrafya döneminin coğrafya anlayışına damgasını vuran şey Dünya'yı haritalamak, bilinmeyen toprakları (*terra incognita*) bilinen yaparak haritadaki boşlukları doldurmaktır.
- ▶ Bu bağlamda klasik coğrafya döneminin başlangıcında egemen olan ticaret ve sömürgecilik amaçlı denizciliğe dayalı "keşif" düşüncesi, daha sonra yerini "bilimsel araştırma ve keşif"e bırakmıştır.

- ▶ Bu keşifler sayesinde coğrafi bilgi birikiminin artması, özellikle haritacılık yapımının çok gelişmesi ve yeni detaylı haritaların yapılmasının etkisiyle, büyük Avrupa üniversitelerindeki ilk coğrafya dersleri bu dönemde verilmeye başlanmıştır.
- ▶ Bu çerçevede, klasik dönemde coğrafyanın gelişiminin büyük ölçüde kartoğrafyadaki ilerlemelerle paralel gittiğini görülmektedir.
- ▶ Yine klasik dönemde, 17. yüzyılda modern bilimsel düşüncenin ortaya çıkması sonucu evren, dünya, zaman ve mekan konusunda ciddi tartışmalar yaşanmış ve modern mekan anlayışı (mutlak ve görelî mekan) coğrafi düşünce içinde bu dönemde ortaya çıkmıştır.
- ▶ Son olarak, klasik dönemde coğrafya, halen ve büyük ölçüde amatörler ve coğrafyaya ilgi duyan diğer bilim alanlarında çalışan kişiler tarafından yapılmakla birlikte, aynı zamanda bu dönemde ilk kez kendisini bizzat coğrafyacı olarak da adlandıran profesyoneller tarafından da pratik edilmeye başlanmıştır.

Erken Modern Dönem

- ▶ Bildiğiniz gibi Türkiye 'deki tarihçiler Ortaçağ'dan sonraki dönemi, yeniçağ olarak adlandırarak bunu 1453-1789 arasını kapsayan bir dönem olarak belirtirler.
- ▶ Oysa Avrupa tarihçileri, yeniçağı **Erken Modern Dönem** olarak ifade edip, bu zaman dilimini Ortaçağ'ın bitimiyle (yaklaşık 1500'lü yıllarda) başlatıp, Sanayi Devriminin veya Fransız ihtilalinin başladığı (yaklaşık 1800'lü yılların başı) Modern Çağın başlamasıyla sonra erdirirler.
- ▶ Bu bağlamda Erken Modern Dönem olarak da ifade edebileceğimiz Klasik coğrafya dönemi, yaklaşık 300 yıllık bir zaman dilimini kapsayıp, Rönesans sonrası ortaya çıkan 17. yüzyıldaki Bilimsel Devrim Çağından başlayıp, 18. yüzyıldaki Aydınlanma Çağını içine alır ve 19. yüzyılın ilk yarısındaki Sanayi Devriminin ilk dönemiyle sona erer.
- ▶ Her ne kadar bazı coğrafyacılar modern coğrafyanın orijininin Avrupalıların karanlık dönem olarak niteledikleri, coğrafi düşüncenin durakladığı hatta gerilediği Ortaçağ'ın bitimiyle (yaklaşık 1500'lü yıllarda) başlayan Rönesans'a ve coğrafi keşiflere kadar geri götürülebileceğini söylese de, çoğu coğrafyacının ve benimde genel kabulüm Klasik Coğrafya Döneminin esas olarak 1650'lerde Varenius ile başlayıp, 1859'da Humbold ve Ritter'in ölümü ile sona erdiği yönündedir.

Rönesans ve coğrafi keşifler döneminde coğrafya

- ▶ Bir geçiş dönemi olan bu periyotta her anlamda halen antik dönemin izlerini ve onun yeniden yorumlanmasını görmek mümkündür.
- ▶ Nitekim **Rönesans ve coğrafi keşifler döneminde** antik çağın klasik eserleri yeniden keşfedilmiş ve özellikle Ptolome'nin ve Strabo'nun coğrafya kitapları, sırasıyla 1410 ve 1450'de Yunancadan Latinceye çevrilerek, her iki coğrafyacı çok önemli bir ilham kaynağı olmuştur.
- ▶ Hatta Kristof Kolomb ve diğer denizci keşifler Bartholomeu Dias, Vasco da Gama, Amerigo Vespucci ve Ferdinand Magellan tarafından yürütülen coğrafi keşifler Ptolome'nin haritasını baz alarak seyahatlerini yapmışlardır.
- ▶ Rönesans ile başlayan bu keşif gezileriyle Dünya'nın bilinmeyen kısımları bilinir hale gelmeye başlamıştır.
- ▶ Gerçekten de bu dönemde bilinen dünya yüzeyi iki katına çıkmış ve bu keşifler sonucunda arktik bölgeler, çöller, tropik dünya, yeni iklimler ve doğanın yeni yüzleri ile tanışılmıştır.

- ▶ Rönesans ve keşifler, modern coğrafya için bir ilham ve çok çeşitli bilgi kaynağı sağlaması yanında, coğrafi bilginin keşif ve seyahatlerde pratik kullanımını sağlama ve dünyayı emperyal ve kolonyal bir güç olarak inşa etmede önemli bir rol oynamıştır.
- ▶ Rönesans ve coğrafi keşifler döneminde coğrafya açısından en önemli gelişmelerden biri de, denizcilik, ticaret ve seyahatler yoluyla uzak bölgelere coğrafi bilgi birikiminin artması ve özellikle haritacılık yapımının etkisiyle, büyük Avrupa üniversitelerinde ilk kez coğrafya derslerinin okutulmaya başlanmasıdır.
- ▶ Ancak coğrafya bu dönemde bağımsız ayrı bir disiplin şeklinde değil, matematik ve doğa felsefesi gibi en eski disiplinlerin programları içinde okutulan bir ders durumundadır.
- ▶ Söz konusu dönemde coğrafyanın toplumsal yaşamda pratik edilmesi ve üniversitelerde okutulmasının en önemli nedeni, dünya ve farklı ülkeler, yerler hakkında sunduğu bilginin ve sağladığı doğru haritanın özellikle tüccarlar ve devlet adamları için çok değerli olması, yani bir yandan sömürgeciliğe ve dış ticarete, öbür yandan Avrupa'da yeni yeni gelişen ulusal ve emperyal kimliklerin yaratılmasına yardımcı olmasıdır.

- ▶ Bu bağlamda dönemin önemli düşünürlerinden olan ve astronomi ve matematik bilimleriyle ilgilenen Bleu 1596'lı yıllarda önce küre ve atlas üreterek daha sonraları da kendi matbaasını kurarak hazırlamış olduğu haritaları yapıp satarak o devirdeki varlıklı ailelerin hem bilgi ve güç göstergesi hem de değerli bir malı olan harita-küre-atlaslar yoluyla coğrafi bilginin yayılımında önemli rol oynamıştır.
- ▶ Bu küre ve haritalar Raffaello'nun 1509 yılındaki Atina Okulu freski/tablosu İtalya'da Rönesans'da sanatın, felsefenin ve bilimin evliliğini çok güzel simgeler; aynı zamanda bu freskte sağ alt köşede yer alan dünya küresini ve kozmosu tutan Strabon ve Ptolome Atina'daki Okulda kendisini gösterir.

17. yüzyılın başında 3 farklı coğrafya geleneği

- ▶ 1600'lerin başında coğrafya, birçok anlamı olan, terimi kullananlarda farklı imajlar uyandıran bir alan haline gelmiştir. Bu bağlamda 17. yüzyılın başlarında 3 farklı coğrafya geleneğinden bahsetmek mümkündür:
  - ▶ Birincisi, belirli bölgelerin, uzak yerlerin, kıyıların ve limanların tasvirini içeren korografya yani **topografik ya da bölgesel gelenek**.
  - ▶ İkincisi, evrenin genel özelliklerini açıklayan, yeryüzü ve gökyüzünü bir bütün olarak tasvir eden **kozmozografya yani kozmolojik gelenek**.
  - ▶ Üçüncüsü, keşif yolculuklarının yapılabilmesi için ayrıntılı temelleri sağlayan ve yeni ülkelerin keşfedilmesine aracılık eden **haritacılık geleneği yani kartografya**.
- ▶ 17. yüzyılın başına gelindiğinde coğrafya bu üç gelenekle, hem keşfedilen fiziksel Dünya'nın betimlemesini yapan, hem de matematik ve astronomiyle çok yakın ilişki kurarak onlardan yardım alan bir bilim dönüşmüştür.
- ▶ Bu gelişmeler coğrafyanın ayrı bir bilim dalı ve araştırma alanı olarak kabul edilmesine yardımcı olmakla birlikte, 1600'lerin başında coğrafya halen konusu açık, alanı tanımlı, sınırları belirli bir disiplin değildir.
- ▶ Unwin'in deyimıyla coğrafya, "yeryüzü veya dünya hakkında yazan herkesin kendisinin coğrafyacı olduğunu iddia edebildiği" bir durumdadır.

17. yüzyıldaki Bilimsel Devrimler Dönemi ile 18. yüzyıldaki Aydınlanma Çağında coğrafya

- ▶ **17. yüzyıldaki Bilimsel Devrimler Dönemi ile 18. yüzyıldaki Aydınlanma Çağında,** coğrafya daha doğrusu mekan üzerindeki tartışmaların Antik çağdaki Platon ve Aristo'dan sonra yeniden alevlenmesini sağlamıştır.
- ▶ Bu dönemde ortaya çıkan modern bilimsel düşünce, evren, dünya, zaman ve mekan konularında büyük bir değişim yaratmış ve böylece coğrafya ve mekan üstüne olan araştırmalarda ciddi bir ilgi artışı olmuştur.
- ▶ Nitekim dünyanın en önemli bilim adamı olan, modern fiziğin kurucusu Newton, Varenius'un coğrafya kitabını 2 kez edit ederek basmış, aynı zamanda Cambridge Üniversitesinde bizzat coğrafya dersi vererek bu kitabı okutmuştur.
- ▶ Benzer bir şey, dünyanın en önemli felsefecilerinden biri olan Kant'ın 40 yıl boyunca coğrafya dersi vermesi ve bu ders notlarını da daha sonra Fiziksel Coğrafya adıyla basmasıdır.
- ▶ Gerek Newton, gerekse Kant, coğrafyayı doğa felsefesi ve matematiğin bir dalı olarak görmüşler ve coğrafyanın evrenin (kozmos) anlaşılması, dünyanın ve insanın bilgisi ve varoluşu hakkında pratik ve ahlaki bilgi vermesi bakımından çok önemli gördüklerinden öğrencilerine uzun yıllar zorunlu bir ders olarak okutmuşlardır.

Newton'ın ve Leibniz'in mekan görüşü

- ▶ Newton'un mutlak mekan görüşü, Leibniz'in görelî mekan görüşü, onlardan sonra gelen Kant'ın hem mutlak, hem de görelî mekânı birlikte ele alan yaklaşımları, 17. ve 18. yüzyıllardaki bilimsel devrim ve aydınlanma çağına damgasını vurmuş ve coğrafyayı mekan tartışmaları üzerinden bir kez daha bilimlerin kalbine yerleştirmiştir.
- ▶ Antik dönemde, yaratılışın mitik, efsanevi ve dinsel anlatımında “yer”in önemiyle başlayan coğrafi düşünce, daha sonra Platon ve Aristo ile birlikte felsefi bir sorgulamayı oturmuş ve Platon ve Aristoteles, evreni anlamada “yer”in temel ontolojik bir kategori olduğunu ileri sürmüşlerdir.
- ▶ Onlardan 1000 yıl sonra, modernizmin, bilimsel ve rasyonel düşüncenin temellerinin atıldığı bu dönemde (17 ve 18. yüzyıllarda) Newton ve Leibniz bu defa (Descartes ve Locke ile beraber) “yer”i değil, “mekan”ı (mutlak veya görelî olsun) temel kategori haline getirmişlerdir.
- ▶ Yani coğrafi düşüncenin merkezinde önce “yer” kavramı yer almış, ancak modern dönemle birlikte “mekan” kavramı onu saf dışı ederek yerini almıştır.
- ▶ 18. yüzyılın sonuna doğru bu sefer Kant, mekânı yeniden ele almış ve mekânı zamanla birlikte tüm her şeyin önüne, her şeyden önce gelen bir kategori olarak sokmuş, bunu yaparken de mekânı yerlere ve bölgelere ayırmıştır ki bu bir anlamda coğrafyanın bir diğer temel kavramı olan “bölge” konseptinin doğuşuna tekabül etmektedir.

Özet: Rönesansta coğrafya

- ▶ Klasik dönemde coğrafya anlayışına damgasını vuran şey, Dünya'yı haritalamak, bilinmeyen toprakları (terrae incognitae) bilinen yaparak haritadaki boşlukları doldurmaktır.
- ▶ Bu bağlamda sözkonusu dönemde coğrafyanın gelişimi büyük ölçüde kartoğrafyanın gelişimiyle paralel gitmiştir.
- ▶ Bu dönemde denizcilerin coğrafi keşifleri ve denizaşırı bilimsel seyahatler sayesinde birçok büyük ölçekli ve ayrıntılı yeni haritalar ve atlaslar yapılmış ve haritacılık âdete bir sanat şeklinde ortaya çıkmıştır.
- ▶ Nitekim bu dönemde Merkator ünlü harita projeksiyonunu geliştirerek 1569 yılında dünyayı düz yüzeye aktarmış ve böylece bugüne kadar kullanılan yeni bir dünya haritası ve projeksiyon sistemi üretmiştir.

- ▶ 15-16.yüzyıllarda Rönesans ile başlayan Dünya'nın keşfedilmesi süreci, 17 ve 18. yüzyıllarda da sürdürülmüştür.
- ▶ Ancak coğrafi düşünce, klasik coğrafya döneminin başlangıcında egemen olan sömürgecilik amaçlı denizciliğe dayalı "keşif" (navigation/discovery) düşüncesinden, dönemin sonunda yerini "bilimsel araştırma ve keşif" (exploration) anlayışına bırakmıştır.
- ▶ Ancak adında bilimsel keşif ve araştırma olsa da, bu keşifler sadece bilimsel merakla yapılmıyordu, aynı zamanda emperyal amaçlar da taşıyordu.
- ▶ Gerçekten de erken modern dönemde coğrafya bilimi esasında organize, bilimsel bir amacı olan bir alan değil, denizciliğin bir yan ürünü olarak gelişen, tamamen pratik denizcilik amaçlı ve kartografik bir faaliyetten ibaret iken, 18. yüzyılda yeni haritacılığın gelişmesiyle, planlı, amaçlı, bilimsel bir keşif bilimine dönüşmüştür.

Varenius

- ▶ Klasik dönemde coğrafya bilimine ve coğrafi düşüncenin gelişimine en büyük katkı, hepsi Alman olan Varenius, Kant, Humbold ve Ritter'den gelmiştir.
- ▶ **Varenius**'un (1622-1650) 1650 yılında yazdığı *Genel Coğrafya* kitabı, çoğu coğrafyacı tarafından modern coğrafyanın kuruluşunun başlangıcı eseri olarak kabul edilir.
- ▶ Varenius'un coğrafyası, Avrupa'da bilimsel devrimin tam ortaya çıktığı, Bacon, Descartes, Galileo ve Kepler gibi empirik ve rasyonel bilimsel düşünceyi savunan bilim anlayışının gelişmeye başladığı dönemin izlerini yansıtmaktadır.
- ▶ Gerçekten de Varenius'un bu eseri coğrafya tarihi açısından bir kilometre taşıdır.
- ▶ Zira Varenius'un bu çalışması coğrafyanın sınırlarını çizerek, coğrafya biliminin astronomik olaylarla ilgilenen, söylencelere dayanan ve efsaneler üreten bir disiplin olmaktan çıkmasını sağlayarak, coğrafyanın ayrı bir bilim dalı ve araştırma alanı olarak kabul edilmesini sağlamıştır.
- ▶ Yani bir anlamda Varenius coğrafyayı kozmografyadan ayırarak, coğrafyanın amacını, konusunu ve bölümlerini bilimsel bir mantıkla ortaya koymuştur. Bugün kullandığımız genel/sistemik coğrafya ve özel/bölgesel coğrafya ayrımını Varenius'a borçluyuz.

- ▶ Varenius 17. Yüzyıla kadar olan coğrafyanın çok büyük ölçüde bölgesel tasvire dayalı korografya/koroloji olduğunu belirterek ve bunu eleştirerek, coğrafyanın bir bilim olarak daha çok genel coğrafyaya yani evrensel teori ve genel ilkelere yönelmesi gerektiğini vurgulamıştır.
- ▶ Varenius genel coğrafyanın klasik bilimsel yöntem ve teknikleri yani matematik ve geometri gibi ölçme, mantıksal nedensellik, kanıta dayalı önermeler kullanmasını önerirken, özel/bölgesel coğrafyanın yöntembilimsel bakımdan gözlem, deneyim ve sezgilere dayanan tasviri bir metodunun olduğunu belirtmektedir.
- ▶ Varenius'a göre, özel/bölgesel coğrafya, korografya ve topografya diye ikiye ayrılır, ilki orta ölçekli bir bölgenin (bölgesel) tasviriyle uğraşırken, ikincisi küçük bir alanın veya yerin (yerel) tasviri yapar.
- ▶ Yani korografya, bölgelerin tasviri, topografya ise yerlerin tasviridir.
- ▶ Aslında Varenius, antik çağın coğrafyacıları Strabon ve Ptolome'den 700 yıl sonra, onların coğrafya anlayışını bilimsel, mantıklı ve tutarlı tek bir çerçeveye içine sokarak, modern coğrafya biliminin hem amacını/tanımını, hem yöntemini, hem de çalışma konusu ve alt bölümlerini ortaya koymuştur.

Kant

- ▶ Aydınlanmanın en önemli filozofu **Kant**, coğrafi düşünceye büyük bir katkı yapmıştır.
- ▶ Kant'ın modern coğrafyaya üç yönde katkı yaptığı söylenebilir.
- ▶ Birincisi ve en önemlisi, daha öncede vurgulandığı gibi mekan kavramını zamanla birlikte, dolayısıyla coğrafya ve tarihi beraber ele alarak, bu iki kavramın herşeyden önce var olduğunu, geldiğini, bir şeyi anlamada mekanın zamanla birlikte temel kategori olduğunu ortaya koymasıştır.
- ▶ Bu anlayış bir anlamda mekan ve zamana herşeyin önünde, üstünlük atfederek tarih ve coğrafyayı ayrıcalıklı özel bir bilim yapıyordu.
- ▶ Nitekim Kant'ın bu düşünce biçimi, 20. yüzyılın başında Hartshorne tarafından bölgesel coğrafya yaklaşımının önemi, coğrafyanın biricik, eşsiz, istisnai bir disiplin olduğu, dolayısıyla coğrafyanın diğer disiplinlere benzemeyen ayrıcalıklı bir yerinin olduğu (köprü bilim) ve varlığını ancak bu istisnai gücü olan doğayla insanın bir bölgede sentezlenmesinde yattığı fikrinin hem ontolojik ve epistemolojik hem de metodolojik temellerini sağlamıştır.

- ▶ Kantın mutlak mekan anlayışı ve gerçekliğin ancak bütünün tamamının incelenmesi yoluyla (Bütün kendini oluşturan parçalardan daha büyüktür) anlaşılacağı, tek tek parçaların (sistemik/konusal coğrafya) bir bütünü oluşturmayacağı anlayışı, bölgesel coğrafyanın ontolojik ve teorik temellerini atmıştır.
- ▶ Dolayısıyla Kant'ın coğrafyasında hep bir bütüne ulaşma, bütünlük temelli bir arayış var.
- ▶ İkincisi, Kant formal bir coğrafya disiplininin henüz olmadığı bir zaman ve yerde bir ilk olan ve halen kullandığımızı çok benzer olacak şekilde coğrafyayı alt tematik dallara ayırmıştır: fiziki coğrafya, matematik coğrafya, siyasi coğrafya, ticari coğrafya, ahlak coğrafyası, dinler coğrafyası gibi.
- ▶ Üçüncüsü, Kant'ta tıpkı Varenius gibi coğrafyayı, kozmografya (tüm dünya/evrenin tasviri), korografya (bölgelerin tasviri) ve topografya (yerlerin tasviri) şeklinde bir amaca ve bilgi alanlarına ayırarak, coğrafyanın neyi incelediğini ve bu anlamda da sınırlarını ortaya koymuştur.

Humbold

- ▶ Kant, coğrafyaya bir bilim alanı olarak çok güçlü bir teorik arkaplan ve varoluş gerekçesi sağlamakla birlikte, disiplinin ampirik ve pratik olarak kendisini göstermesini diğer iki Alman bilim adamı olan Humbold ve Ritter'e kalmıştır.
- ▶ Bu iki Alman coğrafyacı herkesin ortak kabulü ile modern coğrafyanın esas kurucu babaları olarak bilinirler.
- ▶ **Humbold** (1769-1859), modern sistematik coğrafyanın babası, Ritter'de (1779-1859) bölgesel coğrafyanın babası olarak kabul edilir.
- ▶ Biyoloji ve jeolojiye ilgi duyan ve Kaptan James Cook'un bilimsel keşif ve araştırma seyahatlerine katılan Humbolt, 5 ciltlik *Kozmos* adlı eserinde, aydınlanmanın getirdiği bilimsel bakış açısıyla gezdiği, gördüğü yerleri ilk kez sistematik şekilde fiziksel ve beşeri tasvirini yaparak tüm dünyayı tek bir açıklama biçimine oturtmaya çalışmaktadır.
- ▶ Bu haliyle Humbold, coğrafyada bilimsel bir yöntem olarak arazi gözlemleri/çalışması ile ölçmenin temel önemli olduğunu benimsemiştir.

Ritter

- ▶ Buna karşılık, **Ritter**, coğrafyada insan ve doğanın birliğini, beşeri ve fiziki dünyanın birbirinden ayılamayacağını vurgulayan bir yaklaşım benimseyerek, coğrafyanın odağına hem doğa ve insanı ve onun tarihini hem bölge kavramını sokuyordu.
- ▶ 1820 yılında Berlin Üniversitesi'nde Dünya'nın ilk coğrafya profesörü olan Ritter, disiplin üzerinde çok güçlü bir etki bırakmıştır.
- ▶ Ritter'e göre, coğrafya insanla dolu yeryüzünün bir bütünlük içinde incelenmesidir ki, bu da ancak tarih ve coğrafyanın biri olmadan diğeri olamayan bir birliktelik içinde, beraber ele alınmasını gerektirir ki, bu bizi bölge anlayışına götürür.
- ▶ Gerek Humbold'un, gerekse Ritter'in farklı özellikleri ve disipline farklı katkıları olmakla birlikte, birçok ortak noktası da vardır:
- ▶ Örneğin her ikisi de insan ve doğanın nasıl bir bütünlük ve birlik içinde ele alınabileceği üzerinde durmuştur.
- ▶ Her iki coğrafyacı da, fiziki ve beşeri dünyanın bölgesel bir perspektifle de ele alınması gerektiğini belirtmişlerdir.
- ▶ Her ikisi de coğrafyayı gerçek bir "bilim" ve "çalışma alanı" olarak kurarak, disiplin olma hüviyetine kavuşturmuştur. Böylece erken modern dönemin klasik coğrafyası bir Alman disiplini olarak doğmuştur.